

Onderduikers in geboortehuis Mussert

Tijdens de oorlog wordt het geboortehuis van Mussert bewoond door de familie Kuiper. Vader J. Kuiper is er schoolhoofd van 1938-1954. Één van de kinderen uit het gezin Kuiper is Foeke; als de oorlog uitbreekt is hij 13 jaar. Het geboortehuis van Mussert wordt voor NSB leden en de Nationale Jeugdstorm een soort bedevaartsoord; dit tot grote ergernis van de familie Kuiper. “Vooraf op de verjaardag van Mussert (11 mei) liepen ze af en aan. Ze betraden het schoolplein achter ons huis en stelden zich op bij de grote kastanjeboom. Met strakke gezichten staarden ze dan naar ons huis. Mijn moeder sloot altijd de gordijnen als het weer zo ver was, zodat ze niet in huis konden kijken. Dat werd haar niet in dank afgenomen. Maar op die manier kon ze toch haar afkeer tegen de NSB tot uiting brengen. Het bewonderen van het geboortehuis van Mussert gebeurde meestal in groepen, waarschijnlijk werd dat georganiseerd door Werkendamse NSB'ers. Soms kwam er iemand alleen kijken. Wel had het huis nog een markant detail dat herinnerde aan Mussert. In een raampje in de slaapkamer van mijn ouders had Mussert zijn naam Anton Mussert gekrast. Bij het springen van de nabij gelegen Hervormde kerk in april 1944 zijn alle ruiten gesprongen. Je begrijpt dat wij dat niet erg vonden vanwege de bekrassing van het raam door Mussert”.

Als eind 1944 de Duitsers met het Ardennen offensief proberen de oorlog nog naar hun hand te zetten, wemelt het van de Duitse troepen in het Land van Heusden en Altena, zo ook in Werkendam. Ook het gezin Kuiper krijgt inkwartiering van Duitsers. Hun huis wordt een ‘Schreib stube’, de voorkamer wordt gevorderd en het gezin rest slechts de achterkamer. In diezelfde periode herbergt het gezin enkele weken twee onderduikers die via de Biesbosch naar bevrijd gebied willen reizen. “Hoe mijn moeder het voor elkaar kreeg in die tijd zowel de Duitsers als de onderduikers boven van eten te voorzien is nog steeds een raadsel. Op Kerstavond ging het bijna fout. Wij hadden nog een oude radio in de bedstee waarmee we naar de Engelse zender luisterden, samen met onze onderduikers. De Duitsers beneden luisterden naar de Duitse zenders. Alleen op die momenten konden we zelf naar de radio luisteren. Plotseling kwam een Duitse soldaat de trap op. ‘Die Oberlehrer und sein sohn’ moesten naar beneden komen. Gelukkig konden de onderduikers bijtijds wegkruipen. Daar beneden zat de commandant, half dronken naar de kersttoespraak van Hitler te luisteren. En wij moesten meeluisteren. Dat was toch wel heel spannend en indrukwekkend”. Een ander spannend moment voor de familie Kuiper was het in beslag nemen van een orgeltje uit de school. “Vader was altijd heel zuinig op zijn school, maar ook deze werd gevorderd voor inkwartiering. Daar zaten toen zelfs Wit-Russen en Oekraïners die het natuurlijk koud hadden in de school. Zo haalden ze het orgeltje weg om toch wat hout te kunnen stoken. Mijn vader erop af; hij was verschrikkelijk boos. Maar de militairen haalden hun geweer tevoorschijn om te schieten. Moeder riep direct ‘Hou toch op, laat ze toch met dat orgeltje’.

* * * * *